

Keskuskauppakamari

Eduskunnan talousvaliokunta

6.5.2026

Asia: U 27/2026 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta komission yleiseksi ryhmäpoikkeusasetukseksi (valtioneuvoston yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (EU) 651/2014 korvaava asetusta)

Keskuskauppakamari kiittää mahdollisuudesta tutustua U-kirjeeseen, joka koskee komission ehdotusta yleiseksi ryhmäpoikkeusasetukseksi. Asetusta sovelletaan jäsenmaiden myöntämiin yritysten valtiontukiin. Suurin osa jäsenmaiden valtiontuesta on myönnetty ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisesti, joten asetusta on tärkein EU-laajuisen valtiontukimekanismin säätelyinstrumentti. Valtiontukisääntelyn tavoitteena on hillitä kilpailua vääristävää jäsenmaiden välistä valtiontukikilpailua ja tukea yritysten välistä tervettä kilpailua. Ryhmäpoikkeusasetuksen merkitys on tärkeä Suomen kaltaisille pienille jäsenmaille, joiden mahdollisuudet valtiontukiin ovat pienet.

Viimeaikaisten ryhmäpoikkeusasetukseen tehtyjen muutosten tavoitteena on ollut keventää valtiontukisääntelyyn liittyviä hallinnollisia menettelyjä, mikä mahdollistaa jäsenvaltioille paremmat mahdollisuudet ottaa käyttöön äkillisiin muutoksiin suunnattuja toimia. Viime vuosien geopolittiset muutokset ovat aiheuttaneet tilanteita, joissa esimerkiksi kohonneisiin energianhintoihin on ollut tarvetta kansallisesti reagoida nopeilla toimilla. Suomen kannalta tervetullutta on ollut myös energia- ja tuki-tukien sääntelykehityksen huomioon ottaminen valtiontukisääntelyssä.

Uusi ryhmäpoikkeusasetus tulisi voimaan jo 1.1.2027. Voimaantuloaikataulu on tiivis ottaen huomioon, että asetustalon on julkaistu vasta englanninkielisenä ja muut kieliversiot laaditaan vasta asetusta hyväksymisen jälkeen. Mikäli ryhmäpoikkeusasetus vaikuttaa Suomessa voimassa oleviin valtiontukiin, nopea voimaantulo aiheuttaisi aikataulupaineita kansallisen lainsäädännön muutoksille, jos asetusta tulee saattaa voimaan jo ensi vuoden alussa. Yritysten kannalta sääntelyn tulisi olla ennakoitavaa, joten asetusta voimaan tulossa tulisi ottaa huomioon olemassa olevien tukien instrumenttien aikajänne.

Suurten tukiohjelmien jälkiarviointivelvollisuuden lopettaminen

Keskuskauppakamari suhtautuu varauksella suurten tukiohjelmien jälkiarviointivelvollisuuden poistamiseen. Vaikka arvioinnista aiheutuu hallinnollista taakkaa, tukien vaikutusten jälkiarviointi on myös jäsenmaiden näkökulmasta hyödyllistä tukipolitiikan suuntaamiseksi ja tukien vaikuttavuuden arvioimiseksi. Komissio on voinut jälkiarviointien perusteella tunnistaa ja arvioida suurten tukiohjelmien vaikutuksia. Arvioinnin on nähty myös hillitsevän jäsenmaiden välistä kilpailua eniten vääristävien suurten tukiohjelmien perustamista. Mikäli jälkiarvioinnin arvioidaan teettävän paljon hallinnollista työtä, arviointivelvollisuuden poistamisen sijasta tulisi harkita suurten tukiohjelmien rajana olevan 150 miljoonan euron vuosibudjetin nostoa 200–250 miljoonan euroon. Rajan nosto

vähentäisi jonkin verran tarvetta komissiolle toimitettavaan jälkiarvointiin, mutta säilyttäisi kuitenkin suurimpien tukiohjelmien jälkiarviointivelvollisuuden.

Vaikeuksissa olevien yritysten tuet

Keskuskauppakamari kannattaa vaikeuksissa olevien yritysten tukiin ehdotettuja muutoksia. Muutos lisää mahdollisuuksia innovatiivisten yritysten TKI-tukien myöntämiseen. Muutokset kohdistuvat osin vaikeuksissa olevien yritysten tukikelpoisuuteen EU:n osarahoittamissa ohjelmissa. Muutoksen tavoitteena on ollut edistää innovatiivisten start up -yritysten ja small midcap -yritysten toimintaedellytyksiä oikein kohdennetuilla tukimuodoilla. Asetuksen lieventäminen on perusteltua, jotta rahoituksen kriteerit eivät rajaisi tuki-instrumenttien piiristä elinkelpoisia kasvuyrityksiä, joiden taloudelliset vaikeudet ovat ohimeneviä. On lisäksi huomattava, että kansallisesti tukiohjelmissa voitaisiin tarvittaessa soveltaa asetuksessa esitettyjä kriteerejä tiukempia ehtoja.

Yksinkertaistettujen kustannusvaihtoehtojen laajamittainen soveltaminen

Keskuskauppakamari puoltaa yksinkertaistettujen kustannusarvioiden soveltamista rahoituksen kohdentamisessa sekä esitettyä rahoitusvajelaskelmien yksinkertaistamista. Kannatamme myös pienten tukien myöntämisen edellytysten keventämistä siten, että niissä voitaisiin soveltaa yhteisiä suoraviivaisia laskentaperiaatteita. Kevennetyt vähentäisivät hallinnollista työtä tukea hakevissa yrityksissä ja jäsenvaltioiden tukihallinnossa lisäämättä kuitenkaan merkittävästi tukien väärinkäytösten riskiä.

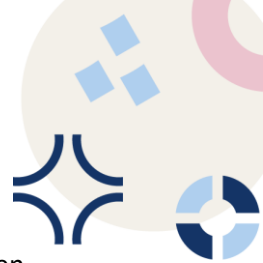
Muut merkittävät yleiset muutokset

Asetusluonnoksessa esitetty töiden aloittamista koskevan määritelmän sitomista rakennustöiden aloittamiseen tai omaisuuserien hankintahetkeen on perusteltua. Ehdotuksen mukaisesti valtion tukea ei voitaisi myöntää, mikäli yritys on jo tehnyt ”ensimmäisen laillisesti velvoittavan laitteiden hankintaa koskevan sitoumuksen”. Asetuksessa tulisi tältä osin ottaa huomioon laitteiden ja koneiden pitkät toimitusajat. Esimerkiksi sähkökuorma-autojen valtiontuissa hankintaa ei ole tulkittu tukikelpoiseksi, jos yritys on ennen tukipäätöstä tehnyt ajoneuvosta tilauksen, vaikka taustalla on tarve nopeuttaa ajoneuvon saantia ja päällirakentamista tilaamalla ajoneuvo mahdollisimman aikaisin. Velvoittavan sitoumuksen määritelmää tulisi väljentää siten, että yritykset voisivat tehdä investointeihin liittyviä tilauksia jo tukihakemuksen jättämisen jälkeen omalla riskillään. Laitteistojen, ajoneuvojen ja työkoneiden hankinnan tosiasiallinen ajankohta ajoittuu laitteen luovutushetkeen, vaikka tilaus olisikin tehty jo huomattavasti aiemmin.

Kannatamme komission esitystä erillisen valtioneuvoston päätöksen koskevan ohjeasiakirjan muodostamisesta. Ohjeasiakirjaan olisi mahdollista koota myös usein kysytyjen kysymysten listaa, joka avaisi epäselvissä ja tulkinnanvaraisissa kohdissa asetuksen soveltamista.

Uudet rahoitusta ja riskirahoitussijoituksia koskevat säännöt

Asetukseen esitetyt muutokset, jotka mahdollistaisivat valtioneuvoston tukien välittämisen rahoitussektorilla toimivien yritysten kautta, ovat kannatettavia. Rahoitusvälittäjien yhdenmukainen kohtelu ja

rahoituksen viiveetön kohdentuminen tuensaajalle ovat tärkeitä tavoitteita, joiden tulee asetuksen muotoilussa varmistua.

Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan tuet

Keskuskauppakamari kannattaa tki-toiminnan tukien säännösten yksinkertaistamista, jonka tavoitteena on laajentaa yritysten tukimahdollisuuksia. Esitetty uusi teollisen tutkimuksen ja kokeellisen kehittämisen välimaastoon sijoittuva soveltavan tutkimuksen luokka on tervetullut lisä, joka helpottaa erilaisten tki-hankkeiden asemoitumista rahoituksen hakemisessa. Pidämme perusteltuna myös enimmäistukitasojen ehdotettua nostoa.

EU-osarahoitettujen hankkeiden erityissäännöt

Pidämme perusteltuna ehdotusta siitä, että unionin osarahoittamiin hankkeisiin voitaisiin jatkossakin sallia valtiontukipuitteiden mukaista kansallista rahoitusta. Tämä on tärkeää MFF-rahoituskehyksessä valmisteltavien Horisontti- ja Innovaatorahasto-välineiden kansallisen rahoitusosuuden varmistamiseksi.

Työntekijöiden asemaa parantavat tuet ja yhteiskunnallisten yritysten tuet

Keskuskauppakamari kannattaa epäedullisessa asemassa olevien työntekijöiden rajauksen laajentamista 24–28-vuotiaisiin työntekijöihin, sillä nuorten ja nuorten aikuisten työllisyysmahdollisuuksien parantaminen on tärkeä kasvu- ja hyvinvointitoimi. Kannatamme myös koulutustukien kohdentamista STEM- ja digitaitojen lisäämiseen.

Pidämme perusteltuna osakeoptioiden ja optiotodistusten muodossa laadittavien säännösten selkeyttämistä, jonka tavoitteena on lisätä pk-yritysten mahdollisuuksia työntekijöiden palkitsemiseen.

Tuki digitaaliselle infrastruktuurille

Kannatamme asetusluonnoksessa esitettyjä muutoksia, jotka selkeyttävät digitaalisia teknologioita ja infrastruktuuria koskevia tukisääntöjä. Luonnokseen sisältyy muutoksia, jotka mahdollistavat muun muassa pk- ja midcap-yritysten digitaaliseen infrastruktuuriin ja sääntelyn hiekkalaatikkoihin pääsyn tukemisen.

Rakennetun infrastruktuurin, lentoasemien ja satamien tuet

Suomen kannalta lentoasemien valtiontukisääntelyn tilanne on hankala, sillä valtio-omisteisen lentokenttäyhtiön Finavian hallinnoimien matkustajamääriltään vähäisten kenttien erillinen tukeminen ei ole tällä hetkellä mahdollista, vaan niiden aiheuttamat tappiot joudutaan kattamaan lentokenttäyhtiön kannattavien lentoasemien tuotoilla. Tämä on johtanut lentoasemamaksujen korottamiseen, mikä puolestaan vähentää entisestään lentoyhtiöiden kiinnostusta avata lentoreittejä vähäliikenteisille kentille. Lentoasemien valtiontukisääntelyä tulisi muuttaa siten, että se ei estäisi valtiota tukemasta vähäliikenteisten alueellisen saavutettavuuden kannalta tärkeitä lentoasemia.

Lentoasemien valtiontukisääntely tulisi suunnata estämään jäsenmaiden lentoasemien välisen kilpailun vääristymistä.

Suomessa vähäliikenteiset lentoasemat eivät kilpaile muiden liikennemuotojen kanssa eivätkä keskenään. Niiden merkitys alueelliselle saavutettavuudelle on olennaisen tärkeä alueilla, joista matka pääkaupunkiseudulle kestää raiteilla tai teitse yli kolme tuntia. Lisäksi on huomattava, että mekaaniset etäisyyskriteerit eivät mittaa aidosti yhteyksien palvelutasoa. Vaikka alueelliselta lentoaseman vaikutusalueelta olisi esimerkiksi 3 tunnin matka-ajan junayhteys Helsinki-Vantaalle, yhteyttä ei ole yleensä ole tarjolla varhaisen aamun tai myöhäisen illan ulkomaanlentoille, jolloin ulkomaan matkoille tulee väistämättä ylimääräisiä yöpymisiä.

Ympäristötuet ja tuet puhtaan energian edistämiseksi

Esitämme, että Suomen kannassa nostettaisiin esille ryhmäpoikkeusasetuksen laajentaminen biometaanin käyttöä edistäviin investointeihin. Ryhmäpoikkeusasetuksen tulisi sallia sähkön, vedyn ja RFNBO-polttoaineiden lisäksi myös biometaanin tukiohjelmat, jotka mahdollistaisivat kaasukäyttöisten kuorma-autojen ja työkoneiden hankintojen sekä biometaanin jakeluinfrastruktuurin tukemisen. Tällä hetkellä ryhmäpoikkeusasetus sallii ainoastaan sähkö- ja vetäkäyttöisten ajoneuvojen hankintatuet sekä latausinfra ja vedyn jakeluinfran rakentamisen tuet. Biometaanin sisällyttäminen tukikelpoisten polttoainevaihtoehtojen joukkoon lisäisi asetuksen teknologianeutraalisuutta.

Kaasukäyttöisten ajoneuvojen tukea voidaan tällä hetkellä jakaa ainoastaan de minimis -asetuksen turvin. Biometaanin jakeluverkoston laajentuminen on hidastunut, kun Suomi ei ole saanut notifioitua valtiontukea biokaasun jakeluverkoston laajentamiselle. Suomelle biometaanin käytön lisääminen on logistiikkasektorin energiasiirtymän kannalta tärkeää, sillä poikkeavan suurten mittojen ja massojen takia kuorma-autokannan sähköistyminen etenee Suomen autokannassa Keski-Euroopan maita hitaammin. Biokaasun ja synteettisen metaanin tuotannon lisäämiselle on Suomessa erinomaiset edellytykset ja metaanikäyttöisen raskaan kaluston saatavuus on hyvä. Ajoneuvokannan yleistymistä hidastaa ensisijaisesti nesteytetyn biokaasun suppeahko jakeluverkko, joka ei vielä nykyisen ajoneuvokannan voimin laajene yksinomaan markkinaehtoisesti.

Kunnioitavasti

Hanna Kalenoja
johtava asiantuntija, liikenne ja elinkeinopolitiikka
Keskuskauppakamari